



**בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים
לפני כב' השופטים: י' נועם, כ' מוסק ו-מ' בר-עם**

ע"פ 51468-01-14 דורון בן שושן נ' מדינת ישראל

המערער

דורון בן שושן

ע"י ב"כ עו"ד א' פוקסברומר

נגד

המשיבה

מדינת ישראל

באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים

פסק-דין

השופט י' נועם:

הערעור

1. לפנינו ערעור על הכרעת-דינו של בית-משפט השלום בירושלים (כב' השופטת ח' לומפ) בת"פ 10-11-15743, מיום 10.12.13, לפיה הורשע המערער בעבירת שיבוש והפרעה למחשב או לחומר מחשב – לפי סעיף 2(2) לחוק המחשבים, התשנ"ה-1995 (להלן – חוק המחשבים או החוק), ובעבירת חדירה למחשב שלא כדין – לפי סעיף 4 לחוק. בגזר-דין מיום 10.12.13 החליט בית-משפט קמא לבטל את ההרשעה, על-מנת שלא לגרום לפגיעה בלתי מידתית במערער ובסיכויי תעסוקתו בעתיד, וגזר את דינו לשירות לתועלת הציבור בהיקף של 340 שעות ולצו מבחן לתקופה של שנה, זאת ללא הרשעה בדין. הערעור מופנה נגד הכרעת-הדין בלבד.

2. המחלוקת בין הצדדים בבית-משפט קמא, כמו-גם בערכאת הערעור, הייתה משפטית בעיקרה, שכן המערער לא חלק על עובדות כתב-האישום, אך טען כי עובדות אלו אינן מגלות את העבירות שיוחסו לו. על-רקע צמצום המחלוקת לסוגיה המשפטית, הגיעו הצדדים בערכאה קמא



**בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים
לפני כב' השופטים: י' נועם, כ' מוסק ו-מ' בר-עם**

ע"פ 51468-01-14 דורון בן שושן נ' מדינת ישראל

להסדר דיוני, שבגדרו הוגש בהסכמה כל חומר הראיות, ללא השמעת עדויות, והצדדים הגישו סיכומים בכתב.

האישום

3. על-פי עובדות כתב-האישום, המערער – שהנו איש מחשבים המתמחה ברשתות מחשבים – עבד בין השנים 2007-2009 כמנהל רשת מחשבים של חברת "ריל טיים" (להלן – החברה), שבבעלות מר אברהם עטר (להלן – המתלונן). החברה עוסקת באספקת שירותי מחשוב ללקוחותיה, לרבות טיפול בשרת הלקוחות, בתוכנות המותקנות על מחשבי הלקוחות, בחומרת תוכנת "חומת האש" (Fire wall) של הלקוחות ובתקשורת המחשבים האישיים של הלקוחות. במסגרת עבודתו ולשם ביצועה, קיבל המערער את הסיסמא של מנהל רשת המחשבים של החברה (Administrator), ובכך נתאפשר לו להפעיל את הרשת באופן מלא, תוך התחברות אליה באמצעות רשת האינטרנט ממחשב מרוחק. ביום 7.4.09 התפטר המערער מעבודתו בחברה. ביום 2.6.09 בסמוך לשעה 14:00 התקשר המערער למתלונן ובין השניים פרץ ויכוח לגבי תשלום הפיצויים. באותו היום, בשעה 20:36, חדר המערער שלא כדין ממחשבו הביתי אל רשת המחשבים של החברה, זאת באמצעות סיסמת מנהל הרשת. לאחר מכן, חדר המערער דרך שרת המחשבים של החברה, שלא כדין, אל שרתי המחשב של חברת אקסלרוד בר-און בע"מ (להלן – הלקוחה הראשונה), זאת תוך ניטרול המנגנון של "חומת אש" לאבטחת חומרי המחשב של הלקוחה הראשונה, באמצעות מחיקת הגדרותיו. בשעה 21:02 שב וחדר המערער שלא כדין אל רשת המחשבים של החברה; ולאחר מכן חדר משם שלא כדין אל שרתי המחשב של חברת פסגת ארמון בע"מ, לקוחה נוספת של החברה (להלן – הלקוחה השנייה); זאת אגב ניטרול המנגנון של "חומת אש" להבטחת חומרי מחשב של הלקוחה השנייה, באמצעות מחיקת הגדרותיו. בשעה 21:22, או בסמוך לכך, שב וחדר המערער שלא כדין אל רשת המחשבים של החברה, ולאחר מכן



**בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים
לפני כב' השופטים: י' נועם, כ' מוסק ו-מ' בר-עם**

ע"פ 51468-01-14 דורון בן שושן נ' מדינת ישראל

חדר משם שלא כדין אל שרתי המחשב של חברת אבי פרל בע"מ, לקוחה נוספת של החברה (להלן – הלקוחה השלישית). המערער שינה נתונים שונים בחומרי המחשב של הלקוחה השלישית ומחק חומרי מחשב אחרים. הפעולות המתוארות לעיל גרמו להשבתת רשתות המחשבים של שלוש החברות הלקוחות, למשך כשש שעות.

4. ב"כ המערער טען בערכאה הדיונית, כי אין להחיל את חוק המחשבים על המעשים שביצע מרשו; כי מעשים אלו מהווים לכל היותר עבירה של היזק בזדון לרכוש – לפי סעיף 452 לחוק העונשין, התשל"ז-1977; וכי יש להרשיע את המערער בעבירה זו, ולא בעבירה לפי חוק המחשבים. המאשימה טענה בערכאה קמא, כי מעשיו של המערער המפורטים בכתב-האישום באים בגדרן של העבירות הספציפיות שנקבעו בחוק המחשבים. ב"כ המערער ציין, הן בבית-משפט קמא והן לפנינו, כי מעבר למחלוקת המשפטית, בשאלה האם מעשיו של המערער השתכללו לכדי עבירות לפי חוק המחשבים, או שמא ביצע הלה עבירה של היזק בזדון לרכוש לפי חוק העונשין, עומד גם שיקול מעשי של תוצאות הערעור, שכן קביעה לפיה ביצע המערער עבירות לפי חוק המחשבים עלולה לפגוע במשלח ידו בעתיד, כאיש מחשבים, שכן מאז ניתן גזר-הדין נחסמה דרכו של המערער לקבלת עבודות מחשוב במשרדי הממשלה ובגופים ציבוריים.

המסגרת המשפטית

5. בטרם אפנה לפסק-דינו של בית-משפט קמא ולטיעוני הצדדים בערעור, אסקור את הוראות החיקוק הרלבנטיות.

סעיף 2 לחוק המחשבים, שכותרתו "שיבוש או הפרעה למחשב או לחומר מחשב",

מורה כדלהלן:

"העושה שלא כדין אחת מאלה, דינו – מאסר שלוש שנים:



**בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים
לפני כב' השופטים: י' נועם, כ' מוסק ו-מ' בר-עם**

ע"פ 51468-01-14 דורון בן שושן נ' מדינת ישראל

- (1) משבש את פעולתו התקינה של מחשב או מפריע לשימוש בו;
(2) מוחק חומר מחשב, גורם לשינוי בו, משבשו בכל דרך אחרת או מפריע לשימוש בו".

סעיף 4 לחוק הנ"ל, שכותרתו "חדירה לחומר מחשב שלא כדין", קובע:
"החודר שלא כדין לחומר מחשב הנמצא במחשב, דינו – מאסר שלוש שנים; לעניין זה, "חדירה לחומר מחשב" – חדירה באמצעות התקשרות או התחברות ממחשב או הפעלתו, אך למעט חדירה לחומר מחשב שהיא האזנה לפי חוק האזנת סתר, התשל"ט, 1979".

בסעיף 1 לחוק הוגדרו מקצת המונחים הרלבנטיים לעניינו. "חומר מחשב" הוגדר בסעיף 1 כ"תוכנה או מידע".

המונח "מידע" הוגדר בסעיף האמור, כדלקמן:

"נתונים, סימנים, מושגים או הוראות, למעט תוכנה, המובעים בשפת קריאת מחשב, והמאוחסנים במחשב או באמצעי אחסון אחר, ובלבד שהנתונים, הסימנים, המושגים או ההוראות אינם מיועדים לשימוש במחשב עזר בלבד".

המונח "תוכנה" הוגדר בזו הלשון:

"קבוצת הוראות המובעות בשפת קריאת מחשב, המסוגלות לתרום לתפקוד של מחשב או לביצוע פעולה על-ידי מחשב והיא מגולמת, מוטבעת או מסומנת במכשיר או בחפץ, באמצעים אלקטרוניים,



**בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים
לפני כב' השופטים: י' נועם, כ' מוסק ו-מ' בר-עם**

ע"פ 14-01-51468 דורון בן שושן נ' מדינת ישראל

אלקטרוֹמגנטיים, אלקטרוֹכימיים, אלקטרוֹאופטיים או באמצעים אחרים,
או שהיא טבועה או אחודה עם המחשב באופן כלשהו או שהיא נפרדת
ממנו, והכל אם אינה מיועדת לשימוש במחשב עזר בלבד".

המונח "שפת קריאת מחשב" מוגדר בסעיף הנ"ל – "צורת הבעה המתאימה למסירה,
לפירוש או לעיבוד על-ידי מחשב או מחשב עזר בלבד".

בסעיף 1 אף מוגדר המונח "פלט" – "נתונים, סימנים, מושגים או הוראות המופקים,
בכל דרך שהיא, על-ידי מחשב".

פסק-דינו של בית-משפט קמא

6. בהכרעת-דין מפורטת ומנומקת, דן תחילה בית-משפט קמא בשאלה מהו "חומר מחשב" –
אשר בזיקה אליו יוחסו למערער העבירות של חדירה לחומר מחשב והעבירה של שיבוש או
הפרעה לחומר מחשב. בית-משפט קמא הפנה להגדרת המונח "חומר מחשב" בסעיף 1 לחוק,
שמשמעו – "מידע או תוכנה"; והן להגדרות של המונחים "מידע" ו"תוכנה", אשר מתייחסים
לנתונים והוראות שונים המובעים "בשפה קריאת מחשב", כהגדרתו של מונח זה. בהמשך, מצא
בית-משפט קמא, כי במעשיו של המערער, עת ניטרל את תוכנות "חומת אש" במחשבים של שתי
החברות הלקוחות, פעל הלה ב"חומר מחשב", היות שמדובר ב"תוכנה" המובעת בשפת קריאת
מחשב; וכי גם במעשיו הנוגעים למחיקת תיקיות ממחשביה של הלקוחה השלישית, פעל המערער
ב"חומר מחשב", הואיל ומדובר ב"מידע" המובע בשפת קריאת מחשב. בהמשך, פנה בית-משפט
קמא לבחון את יסודות העבירות שיוחסו למערער. בהידרשו לפרשנות המונח "חדירה לחומר
מחשב" שבסעיף 4 לחוק, ציין בית-משפט קמא, כי תכלית העבירה האמורה היא הגנה על חומר
המצוי במחשב ומניעת הסגת גבול למחשבי הזולת; ולפיה כל התחברות והתקשרות שלא כדין עם



בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים לפני כב' השופטים: י' נועם, כ' מוסק ו-מ' בר-עם

ע"פ 14-01-51468 דורון בן שושן נ' מדינת ישראל

מחשב, מהווה עבירה של חדירה למחשב. עוד קבע בית-משפט קמא, כי הסעיף הנ"ל אינו דורש ביצוע פעולה אקטיבית, ודי בכך שהחדירה הייתה שלא כדין, היינו – ללא הרשאה, כדי לשכלל עבירה של חדירה למחשב שלא כדין. בית-המשפט מצא, כי במעשים המתוארים בכתב-האישום, הייתה משום חדירה שלא כדין למחשבים של שלוש החברות הלקוחות, ובכך ביצע המערער את העבירה לפי סעיף 4 לחוק; וכי ממילא ביצע הלה עבירה של שיבוש או הפרעה לחומר מחשב, לפי סעיף 2(2) לחוק, הואיל והמעשים השביתו את המחשבים של החברות למשך מספר שעות. באשר לטענת המערער, לפיה מעשיו מהווים עבירה של היזק בזדון לרכוש, לפי סעיף 452 לחוק העונשין, ציין בית-משפט קמא, כי העבירה שבחוק המחשבים היא ההוראה הספציפית המתאימה למעשים שביצע המערער.

תמצית טיעוני הצדדים

7. ב"כ המערער גורס, כי טעה בית-משפט קמא בקביעתו לפיה המערער חדר שלא כדין לחומר מחשב, וממילא שגה בקביעתו הנוספת לפיה הלה שיבש חומר מחשב במחשבים שאליהם חדר. הוא מדגיש, כי העבירה של חדירה ל"חומר מחשב", חלה על חדירה ל"תוכנה" או ל"מידע" בלבד, אשר על-פי הגדרתם מובעים ב"שפת קריאת מחשב", קרי – מידע שניתן למסירה, לפירוש או לעיבוד על-ידי מחשב בלבד; ואינם חלים על "פלט", שמשמעו נתונים וסימנים המופקים על-ידי מחשב. הוא גורס, התחברות דרך האינטרנט באמצעות סיסמא למחשב אחר ונטרול תוכנות או מחיקת תיקיות במחשב (במובחן מחדירה לתוכנה עצמה ותכנותה באופן שונה) איננה בגדר "חדירה לחומר מחשב" הנלכדת בנורמה הפלילית שבסעיף 4 לחוק, ולמעשה מהווה חדירה ל"פלט" מחשב, שאיננה אסורה על-פי הסעיף הנ"ל. לשיטתו, הפעולות שביצע המערער, לאחר התחברות או חדירה לרשת המחשבים כמתואר בכתב-האישום, "הן פעולות הנעשות תוך צפייה במסכי פלט של נתונים "קריאי אדם" ולא קריאי מחשב, ומתן הנחיות המהוות יישומים ולא תוכנות"; ומשכך אין מדובר בחדירה ל"חומר מחשב" אלא בחדירה ל"פלט", אם בכלל, שאינה



בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים לפני כב' השופטים: י' נועם, כ' מוסק ו-מ' בר-עם

ע"פ 14-01-51468 דורון בן שושן נ' מדינת ישראל

אסורה על-פי חוק המחשבים (סעיף 11 לנימוקי הערעור). בהקשר זה הוסיף וטען, כי מהאבחנה שערך המחוקק בסעיף ההגדרות, בין "חומר מחשב" לבין "פלט", ניתן ללמוד כי תכלית האיסורים הפליליים באה למנוע תכנות זדוני ("וירוסים", "תולעים" וכן פריצות של פצחנים ("האקרים") באמצעות תוכנות פריצה), אולם לא באה להגן על פגיעה בשימושי המחשב, שכן פגיעה בפלטים אינה נלכדת בנורמה הפלילית ופלט אינו דווקא כזה שהודפס" (סעיף 11 לנימוקי הערעור). על-כן לטעמו, מעשיו של המערער לא היו חדירה ל"חומר מחשב", כמשמעות האיסור הפלילי בסעיף 4 לחוק, וכי המחוקק התכוון להחיל את הנורמה הפלילית האמורה רק כלפי "תכנות זדוני", כלשונו (פרוטוקול מיום 29.6.14 עמ' 2 ש' 9). בנוסף ולחלופין גורס ב"כ המערער, כי מעשיו של מרשו אף אינם מהווים "חדירה... שלא כדין" כמשמעה בסעיף 4 לחוק. בהקשר זה, מציין ב"כ המערער, כי תחולת האיסור הפלילי אמורה להיות ברורה, בהיותה כפופה לעיקרון החוקיות, והציג שורה של סיטואציות, לפיהן, קיימת לכאורה "התחברות" שלא כדין למערכת ממחושבת, אשר לשיטתו אינה הולמת הרשעה בעבירה לפי סעיף 4 לחוק, כמו למשל: משיכת כסף מכספומט בכרטיס אשראי גנוב, תוך הקלדת סיסמא שהשיג העבריין שלא כדין; או הטרדה טלפונית כאשר הטלפונים משני הצדדים ממחושבים; או אף חדירה שלא כדין, באמצעות שימוש בסיסמא ללא היתר, למערכת "נט המשפט", ושינוי תוכן פרוטוקולים או החלטות. לגרסתו, אין תיחורם להגדרת המונח "חדירה" ולביטוי "שלא כדין"; ומכל מקום, כאמור, אין לראות את מעשיו של המערער כחדירה ל"חומר מחשב", אלא כחדירה ל"פלט". בנוסף, בזיקה למעשים הספציפיים, טען ב"כ המערער, כי טעה בית-משפט קמא כאשר לא אבחן בין חדירה לתוכנת "חומת אש" לבין כיבויה של התוכנה; ולשיטתו, יש לאבחן בין כתיבת תוכנה או מחיקת שורות בה, באופן המשבש את פעילותה לבין כיבוי התוכנה באופן המשבית את השימוש בה, בין אם הכיבוי נעשה במתג פיזי, ובין באמצעות סימון בעזרת העכבר במחשב.



**בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים
לפני כב' השופטים: י' נועם, כ' מוסק ו-מ' בר-עם**

ע"פ 51468-01-14 דורון בן שושן נ' מדינת ישראל

8. ב"כ המשיבה גורסת, כי יש לדחות את הערעור מטעמיה של הערכאה הדיונית בהכרעת-דינה. היא טוענת, כי אין בסיס לתזה שהעלה ב"כ המערער, כי "חדירה לחומר מחשב" תשתכלל רק כאשר הפגיעה נעשתה באמצעות תוכנת פריצה או תוכנת חדירה, וכן אין גם יסוד לגרסתו, לפיה לא חדר המערער לתוכנה או למידע המובעים בשפת קריאת מחשב; שכן, לשיטתה, כל הוראה או פעולה הנעשית במחשב – מובעת בשפת קריאת מחשב, היא השפה הבינארית.

דיון

9. לאחר בחינת טיעוני הצדדים, הגענו לכלל מסקנה כי הכרעת-דינו של בית משפט קמא מבוססת כדבעי, הן בהיבט המשפטי, והן ביישום הדין על עובדות המקרה, ואין כל עילה להתערב בה.

כאמור, המערער הורשע בעבירות של חדירה לחומר מחשב – לפי סעיף 4 לחוק, ושיבוש והפרעה לחומר מחשב – לפי סעיף 2(2) לחוק. הגדרות העבירות הובאו לעיל, בסעיף 5 לפסק-הדין. כפי שצוין בסקירת הרקע המשפטי לעיל, "חומר מחשב" הוגדר בסעיף 1 – "תוכנה או מידע"; המונח "תוכנה" הוגדר – "קבוצת הוראות המובעת בשפת קריאה מחשב...", והמונח "מידע" הוגדר – "נתונים, סימנים, מושגים או הוראות, למעט תוכנה, המובעים בשפת קריאה מחשב..."; והכל כאמור בהגדרות של שני המונחים, כמפורט לעיל. המונח "שפת קריאה מחשב", הוגדר כאמור בסעיף 1 לחוק כ"צורת הבעה המתאימה למסירה, לפירוש או לעיבוד על-ידי מחשב או על-ידי מחשב עזר בלבד". כפי שצוין בסקירת הרקע המשפטי לעיל, בסעיף 1 אף הוגדר המונח "פלט" – "נתונים, סימנים, מושגים או הוראות המופקים בכל דרך שהיא, על-ידי מחשב".



**בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים
לפני כב' השופטים: י' נועם, כ' מוסק ו-מ' בר-עם**

ע"פ 51468-01-14 דורון בן שושן נ' מדינת ישראל

10. נפנה תחילה לדיון בעבירה של חדירה לחומר מחשב. סעיף 4 לחוק מגדיר, כאמור, מהי "חדירה לחומר מחשב" – "חדירה באמצעות התקשרות או התחברות ממחשב או הפעלתו, אך למעט חדירה לחומר מחשב שהיא האזנה לפי חוק האזנת סתר, תשל"ט-1979"; זאת מבלי להגדיר את המונח "חדירה".

אין בסיס לטענת ב"כ המערער, לפיה היעדר הגדרה למונח "חדירה", מצדיק פרשנות מצמצמת לאור עקרון החוקיות. פרשנותה של עבירה פלילית, כמו פרשנות כל נורמה משפטית, נבחנת לאור לשון החוק ועל-רקע תכלית החקיקה ומטרותיה. אמנם בעבר, ביישום עקרון הפרשנות המקלה עם נאשם, נטו בתי המשפט להיצמד לפרשנות המילולית של האיסור הפלילי, מתוך הבנה כי זו הדרך ההולמת ליישום עקרון החוקיות במשפט הפלילי. ואולם, עם השנים, חל שינוי בתפיסה הפרשנית של החקיקה הפלילית, "וכיום שוב אין בתי המשפט דבקים בהכרח בפירוש מצמצם של החוק, הפועל לטובת הנאשם, אלא מניחים לכוונה ולתכלית החוק להכריע, גם מקום שמתבקש פירוש מרחיב לאיסור הפלילי" (ע"פ 2597/04 אריה רויטמן נ' מדינת ישראל (20.11.06) בפסקה 7 לפסק-הדין).

11. כפי שציין בית-משפט קמא בפסק דינו, עבירת החדירה לחומר מחשב, תכליתה להגן על חומר המצוי במחשב ולמנוע הסגת גבול במחשבי הזולת. תכלית זו נלמדת הן מלשון החוק והן מהרקע לחקיקתו. בדברי ההסבר להצעת החוק (הצעת חוק המחשבים, התשנ"ד-1994; הצעות חוק 2278, ד' בתמוז התשנ"ד, 13.4.1994), צוין, כי הרקע לחקיקת החוק נבע, בין-השאר, לאור "התגברותה של עבריינות המחשבים והקשיים בהתאמת דיני העונשין והניזקין הקיימים לשימוש לרעה במחשבים", והצורך בקביעת "הוראות עונשיות מיוחדות להגנה על אינטרסים מופשטים – חומר מחשב", בדומה להגנה על אינטרסים מוחשיים, כגון הסגת גבול או גניבה בדין הכללי, זאת גם אם קיימים איסורים אשר ניתן למצוא להם אחיזה בהוראות דיני העונשין הכללים



**בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים
לפני כב' השופטים: י' נועם, כ' מוסק ו-מ' בר-עם**

ע"פ 51468-01-14 דורון בן שושן נ' מדינת ישראל

(דברי ההסבר לפרק ב' להצעת החוק). עוד צוין בדברי ההסבר, בעניין תכלית החוק המוצע, כי "קיימת חשיבות רבה בהגנה על שלמות חומר מחשב. מדובר בחומר אשר הושקעה ביצירתו ובאיסופו עבודה רבה, ואשר כולל כמויות גדולות של מידע, המשרת מטרות ציבוריות, עסקיות או חברתיות... " (דברי ההסבר לסעיף 3 להצעת החוק). בנוסף צוין בדברי ההסבר, בזיקה לעבירה של חדירה למחשב שלא כדין, כי "הוראה זו נועדה לטפל בהסגת גבול במחשב בדרך של התקשרות או התחברות עם המחשב. הנושא מצדיק קביעת עבירה מיוחדת לאור הקושי לאתר את העבריינים והפוטנציאל לביצוע עבירות נוספות הטמון בפעולת חדירה למחשב" (דברי הסבר לסעיף 6 להצעת החוק).

חומרי המחשב מקיפים בעידן הטכנולוגי המודרני את כל תחומי החיים, והם נאגרים במחשבים של רשויות השלטון, מוסדות ציבוריים, גורמים פיננסיים, גופים כלכליים ועסקיים, בעלי מקצועות שונים, וכן במחשבים האישיים למיניהם של כל פרט ופרט. המחשבים משמשים בימינו את הפרט ואת החברה בחיי היום יום, מבלי שנדרשת מיומנות או מומחיות מיוחדת בהפעלתו של מחשב זה או אחר. על-רקע האמור, ולנוכח הקלות היחסית הכרוכה בחדירה לחומר מחשב, באמצעים טכנולוגיים כאלה ואחרים, תוך שימוש לרעה בטכנולוגיה המודרנית, והקשיים באיתורם של עברייני מחשב אשר עושים במאגרים כבתוך שלהם – קיים אינטרס ציבורי ראשון במעלה להדברת התופעה ההולכת והמתגברת של עבריינות המחשב, ובכללה החדירה לחומר מחשב (ראו והשור: ע"פ 9893/06 לאופר נ' מדינת ישראל (31.12.07) בפסקה 20). תכליתן של הוראות החוק הרלבנטיות לענייננו, הן, אפוא, חיזוק עוצמת ההגנה המשפטית על המחשב וחומר המחשב, בהתחשב במשמעות הקרדינאלית של האובייקט הממוחשב בעידן המודרני, והקושי באיתורם של אלו החודרים לתוך חומר מחשב (מיגל דויטש, "חוק המחשבים במבחן העתים – זווית המבט של מציע החוק", שערי משפט ד' (2) (התשס"ו)).



**בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים
לפני כב' השופטים: י' נועם, כ' מוסק ו-מ' בר-עם**

ע"פ 14-01-51468 דורון בן שושן נ' מדינת ישראל

12. על-רקע תכלית החקיקה האמורה נפנה ליסודות העבירה, לפי סעיף 4 לחוק. החוק קובע את דינו של "החודר שלא כדין לחומר מחשב הנמצא במחשב". מדובר בעבירה התנהגות. המעשה הפיזי של העבירה, ביסוד העובדתי, מגולם בביטוי "החודר", ומבואר בהמשך כפעולה הנעשית "באמצעות התקשרות או התחברות עם מחשב, או על-ידי הפעלתו...". ההגדרה הרחבה, הכוללת מגוון של אפשרויות חדירה – החל בהפעלה הראשונית של המחשב וכלה בהתקשרות ממרחק באמצעות תקשורת נתונים – מצביעה על עוצמת ההגנה שביקש המחוקק להחיל מפני חדירה לחומר מחשב (ת"פ (ת"א) 40250/99 מדינת ישראל נ' מונדיר בדיר (3.9.01) סעיף 14.5). שני רכיבים נסיבתיים מצויים ביסוד העבירה. האחד – לפיו החדירה תיעשה ל"חומר מחשב" (אובייקט העבירה), דהיינו – ל"תוכנה" ול"מידע", אשר על-פי הגדרתם מובעים "בשפת קריאת מחשב", קרי – שפה המבוטאת בצורה בינארית ומיועדת לשימוש בלעדי של מחשב. הרכיב הנסיבתי השני הוא ביצוע המעשה "שלא כדין". רכיב זה מהווה את "מרכז הכובד" של העבירה לפי סעיף 4 לחוק (ת"פ (ת"א) 40250/99 לעיל). היסוד הנפשי של העבירה הנדונה הוא מחשבה פלילית, קרי – מודעות למעשה ולנסיבות שביסוד העובדתי. הגדרת העבירה של חדירה למחשב היא אמנם רחבה ועמומה יחסית, ואולם היא חובקת התנהגות של פלישה בלתי מורשית לחומר המחשב של האחר, בהתקיים המחשבה הפלילית האמורה (מיגל דויטש, במאמרו הנ"ל, עמ' 266). ברוב המכריע של המצבים, לא יהיה כל קושי לזהות האם הפעולה מהווה "חדירה" למחשב האסורה בנורמה הפלילית, זאת בהתאם לטיב המעשה ולתכלית החקיקה; אם כי, כמו בכל דבר חקיקה, ייתכנו גם שוליים של ספקות פרשניים (לעיל).

13. העבירה של שיבוש או הפרעה לחומר מחשב, לפי סעיף 2(2) לחוק, כוללת יסוד עובדתי של התנהגות, נסיבות וגרימת תוצאה – מחיקת חומר מחשב, שינויו, שיבושו או הפרעה לשימוש בו, זאת שלא כדין. לעבירה זו יסוד נפשי של מחשבה פלילית, דהיינו – מודעות לטיב מעשה העבירה, לקיום הנסיבות ולאפשרות הגרימה לתוצאות המעשה; ובכל הנוגע לתוצאות – גם כוונה



בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים לפני כב' השופטים: י' נועם, כ' מוסק ו-מ' בר-עם

ע"פ 51468-01-14 דורון בן שושן נ' מדינת ישראל

או פזיזות. גם בעניינה של עבירה זו נדרשים הרכיבים הנסיבתיים של ביצוע המעשים ב"חומר מחשב", כמשמעותו לעיל, ו"שלא כדין", דהיינו – ללא הרשאה כדין.

14. מן הכלל אל הפרט: על-פי עובדות כתב-האישום שבהן הודה המערער, חדר הלה אל שרתי המחשב של שלוש החברות הלקוחות, תוך נטרול מנגנון "חומת אש" של שתי הלקוחות הראשונות, באמצעות מחיקת הגדרותיה, זאת אגב שימוש בסיסמא שהייתה ברשותו, מבלי שהייתה לו הרשאה כדין להיכנס למחשבי הלקוחות. בכך הוא ביצע חדירה, שלא כדין, למחשבים; ונשאלת השאלה, האם החדירה הייתה ל"חומר מחשב" כהגדרתו בחוק. התשובה החיובית שניתנה על-ידי בית-משפט קמא בעניין זה, מקובלת עלינו עובדתית ומשפטית. מנגנון "חומת אש" הוא תוכנה לניטור וחסמת התקשרויות בלתי רצויות דרך רשת התקשורת שהמחשב מחובר אליה. מערכת זו, מהווה נדבך חשוב באבטחת המחשב, יחד עם תוכנת אנטי וירוס, ומטרתה להגן על המחשב מפני וירוסים והתקשרויות לא רצויות. בתשובתו לאישום הודה המערער, כי "ניטרל הפעלה של תוכנת חומת אש" (עמ' 6 ש' 16). צדק בית-משפט קמא בקביעתו, כי מדובר ב"תוכנה" המהווה "חומר מחשב", כהגדרתו בסעיף 1 לחוק, שכן מדובר בתוכנה אשר הוראותיה באות לידי ביטוי ב"שפת קריאת המחשב", כהגדרת המונח בחוק. גם באשר לחומרים שמחק המערער ממחשביה של החברה הלקוחה השלישית, הרי שמקובלת עלינו קביעתו של בית-משפט קמא כי מדובר במחיקת "מידע", שכן הוא כולל נתונים, סימנים, מושגים או הוראות, המובעים ב"שפת קריאת מחשב", כאמור. מעשיו של המערער באים בגדרם של המעשים הברורים והטיפוסיים של חדירה שלא כדין לחומר מחשב של שלוש החברות הלקוחות, ובכך עבר הלה עבירה לפי סעיף 4 לחוק. ממילא הוא אף ביצע עבירה של שיבוש והפרעה לחומר מחשב, לפי סעיף 2(2) לחוק; זאת הואיל והמעשים ניטרלו את תוכנת "חומת אש". המעשים אף שיבשו את פעולתם התקינה של המחשבים והפריעו לשימוש בהם, שכן הם גרמו להשבתת המחשבים של החברות למשך כשש שעות. בכל הנוגע לטענת המערער, לפי השיבוש וההפרעה



**בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים
לפני כב' השופטים: י' נועם, כ' מוסק ו-מ' בר-עם**

ע"פ 51468-01-14 דורון בן שושן נ' מדינת ישראל

למחשבים מהווים עבירה של היזק בזדון לרכוש, הרי שבדין קבע בית-משפט קמא, כי העבירה שבחוק המחשבים היא המתאימה למעשים שביצע המערער, בהיותה נורמה ספציפית שיסודותיה השתכללו במקרה דנן.

15. בשולי פסק-הדין יוער, כי אין ממש בטענת המערער, לפיה מעשיו נעשו בזיקה ל"פלט" שאינו בבחינת "חומר מחשב"; שכן, כאמור, המערער חדר ל"תוכנה" – כהגדרתה בחוק, בעניין שתי החברות הראשונות, אשר אותה ניטרל, וכן חדר ל"מידע" של החברה השלישית – אשר אותו אף מחק, כאמור. גם אין ממש בטענה, לפיה תכלית החקיקה נועדה לאסור חדירה למחשב או שיבוש חומר מחשב רק באמצעות תוכנה המיועדת לכך – כמו "וירוס" או תוכנת פריצה. כאמור, הוראות החיקוק האמורות נועדו להעניק הגנה מפני חדירה לחומרי מחשב ולמנוע שיבוש של חומר מחשב, והתוכנות ומאגר המידע שהמערער חדר אליהם הנם בבחינת "חומר מחשב". ודוק: ביסוד סעיף 4 לחוק עומדת הדרישה שהחדירה תעשה ל"חומר מחשב" – המובע בשפת קריאת מחשב, וכך היה בעניינו. מכל מקום, אין דרישה שפעולת החדירה עצמה תבוצע בשפת קריאת מחשב; אם כי רובן ככולן של החדירות ל"תוכנה" או ל"מידע" מבוצעות אף הן באמצעות פקודות הניתנות בשפה כזו – השפה הבינארית, וכך גם היה במקרה הספציפי שלפנינו.

התוצאה

16. אשר על כל האמור לעיל, הערער נדחה.



**בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים
לפני כב' השופטים: י' נועם, כ' מוסק ו-מ' בר-עם**

ע"פ 51468-01-14 דורון בן שושן נ' מדינת ישראל

על המזכירות לשלוח עותקים מפסק-הדין לבאי-כוח הצדדים ולשירות המבחן.

ניתן היום, י"ח באב התשע"ד 14 באוגוסט 2014, בהיעדר הצדדים (על-פי הסכמתם).

משה בר-עם, שופט

כרמי מוסק, שופט

יורם נועם, שופט